

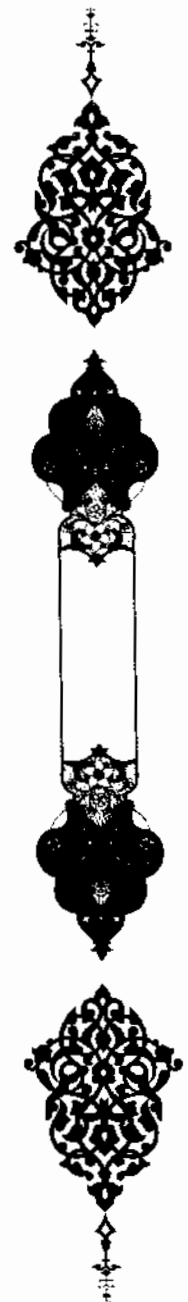
بسم الله الرحمن الرحيم

میجان کرامی؛
ورود ما را به شهر سلسله الذهب، شهر فیروزه، مشاهیر، عرفان،
فرهنگ و ادب پارسی خیر مقدم عرض می نمایم.
دعوت ما را به منظور آشنایی با تاریخ، فرهنگ و هنر ایران زمین از درپچه
یکی از کانون های مهم تمدن در مشرق زمین، ابر شهر پذیرا باشید.
به استاد مدارک معتبر تاریخی بسیاری از شرق شانسان به نقش آفرینی نیشابور در
اغلب وقایع تاریخی، تأسیس اولین مدارس و مراکز بزرگ علمی، واقع شدن در
مسیر جاده ابریشم و تقدیم صدحاتن از مشاهیر ملی و فراملی و... اشاره نموده اند.
لیکن امروزه به دلیل وجود تعدادی از آثار و نشانه های درخشان تاریخی و
نیز موقعیتی که در دیسپاچه این اثر آمده، ظرفیتی قابل تأمل برای توسعه صنعت
گردنگری در این شهر فراهم شده، که در کمتر شهری در ایران زمین شاهد
آن هستیم. در این مجموعه ضمن بیان جایگاه جغرافیایی، جمعیتی و اقتصادی نیشابور
با زبان تصویر، جذابیت های گردشگری، مراکز با اهمیت تاریخی، فرهنگی و
طبیعت زیبای این شهر نیز معرفی شده اند، که امید است با ارائه اطلاعات
لازم و مفید برای گردشگران، رضایت آنها را نیز جلب نماید.

ناشر - پاییز ۸۷

لا اله الا الله
حسن من عارف
ان من له
عبد
بشرطها فاما
من شرطها

«حدیث شریف سلسله الذهب»
هدیه حضرت امام الخلیف علی بن موسی الرضا ع
در مردمان نیشابور در سال ۳۰۰ هجری

طاهری، علی، ۱۳۵۲-
راهنمای گردشگری نیشابور، نگین سرزمین خورشید / نویسنده علی طاهری

نیشابور: ایرشهر، ۱۳۸۷.

۱۴۴ ص، مصور (رنگی).

قیمت: ۸۵۰۰۰ ریال ۹-۲-۹۶۰۷۶-۹۶۴

فهرست نویسی بر اساس فیبا:

۱. نیشابور-- راهنماها. ۲. نیشابور-- آثار تاریخی. ۳. نیشابور-- سیر و سیاحت - مناظر.

۱۳۸۷ ۵۳ ط ۵۲ / DSR ۸۳۵۲۰۴۲

کتابخانه ملی ایران ۱۳۵۰۴۹۲

غروب نیشابور (دکتر ملک کیانی)

هر گونه بهره برداری از تصاویر این مجموعه
منوط به اجازه کتبی ناشر می باشد.

تشر ایرشهر - تلفن : ۰۹۱۵۱۵۰۷۲۱۵

آدرس پست الکترونیکی :

Web Site : WWW.Abarshahr.ir

E-Mail : Info@Abarshahr.ir

راهنمای گردشگری نیشابور نگین سرزمین خورشید

نویسنده : علی طاهری

طراحان هنری : علی طاهری و امیر زوکر

ترجمه به انگلیسی : احمد توکلی

چاپ اول : بهار ۱۳۸۸

شمارگان : ۳۰۰۰ جلد

ناشر : ایرشهر (یکی از نام های قدیم نیشابور)

لیتوگرافی : آفاق شرق

چاپ : دقت

شابک : ۹۶۴-۹۶۰۷۶-۹-۲

قیمت : ۸۵۰۰ تومان

نیشابور بی شک یکی از کانونهای پر آوازه تمدن ایران و تمدن اسلام بوده است که در هر دو فرصت و موقعیت «ایرانی» و «اسلامی» خود منشاء برکات و دستاوردهای بشکوه و مصدر تلاش ها و جریان های فرهنگی احترام انگیز بوده است.

پژوهشگران جهان در این زمینه حرف و حدیث های ستایش آمیز فراوانی دارند که جمعگی با حرمت تمام از این ابر شهر ایران زمین یاد می کنند. در قبل از اسلام، یکی از سه کانون اصلی و بزرگ آئین مزدیسنا در کل گستره فلات ایران، در نیشابور مشتعل و چراغ راه ایرانیان بوده است. در دوره اسلامی، تا ایلغار مغول، ضمن اینکه اولین پایتخت ایران اسلامی بوده و نیز چندین دوره پایتخت سیاسی، در تمام دوران یاد شده به عنوان پایتخت فرهنگی مرکز فعالیت های گسترده دینی، علمی و اجتماعی بوده است. محض نمونه اشاره می شود که در دوره سامانیان از ۲۲ مدرسه و یا به تعبیر امروز دانشگاه، با اینکه پایتخت بخارا بود، ۲ باب در بخارا، ۱۶ باب در نیشابور، یک باب در غزنین، یک باب در بوزجان، یک باب در بُست و یک باب در مرو رود دایر بوده است.

مدت ها قبل از نظامیه ها، این مراکز آموزشی در این شهر کانون جوش و خروش فکر و فرهنگ و فرزانی بود. پژوهشگران عرب و اروپا معترفند که مدارس تمدن اسلام که منشاء خدمات و برکات فزون از شماری گردیدند، چه به صورت دولتی و چه خصوصی در کل جهان اسلام اول بار در نیشابور تأسیس شد. نظامیه نیشابور، چند سال زود تر از نظامیه بغداد تأسیس گردید. غزالی، خواجه نظام الملک، ابوالفضل بیهقی صاحب تاریخ بیهقی و بسیاری از نام آوران از دانش آموختگان این مراکز بودند.

در زمانی که غزالی در نیشابور درس می خواند و نیز در دوره ای که او در این شهر تدریس می نمود از دورترین کرانه های بشرنشین آن روزگار، برای کسب فیض از مراکز فرهنگی این شهر، استادان سر آمد آن راهی این دیار می شدند، از چین تا اقصای مغرب.

اگر می بینیم استاد دکتر محمد علی اسلامی ندوشن، نیشابور را چه از لحاظ فرهنگی و چه از لحاظ وقایع دارای یکی از عبرت انگیزترین تاریخ ها می داند و اگر استاد دکتر میر جلال الدین کزازی، نیشابور را همچون ققنوسی می بیند که از میان خاکسترهای خویش بشکوه و بلند سر برآورده و بالا

برافراخته است و اگر استاد دکتر نصر الله پور جوادی، نیشابور قرن چهارم و پنجم را یک فلسورانس معرفی می کند و ابوالقاسم نیشابوری را یکی از مردان برجسته رنسانس، و اگر استاد دکتر محمد رضا شفیعی کدکنی نیشابور را فشرده ای از ایران بزرگ می بیند، پربدیهی است که سخنی است عین واقعیت و حقیقت محض درباره شهر پر خاطره و باروری که آندره ژید متفکر و نویسنده فرانسوی و ویل دورانت فیلسوف و مورخ و تمدن شناس آمریکایی افسوس می خورند که نتوانسته اند نیشابور و شکوه آن را در کنار خیمه خیام و ویرانه های شادباخ و تپه آلب ارسلان و کهندژ ساسانیان و مسجد ابومسلم خراسانی، از نزدیک ببینند.

از جناب دکتر علی طاهری برادر خوش ذوقمان که بار دیگر و با شیوه و شگردی متفاوت در زمینه بازشناسی این سرزمین کهن، دستاوردی با آرایه هایی چشم نواز و هوش ربا ارانه نموده است باید سپاسگزار باشیم و توفیقات دم افزونشان را در جهت معرفی این ققنوس ایران زمین از حضرت رب العزه مسئلت نماییم.

حسن نظریان

بنیاد دایرة المعارف نیشابور

به واسطه نقش آفرینی نیشابور در حوادث مختلف تاریخی، سیاسی و فرهنگی ایران زمین، امروزه علاوه بر وجود تعدادی از آثار باستانی و تاریخی این شهر که مورد توجه باستان شناسان و علاقمندان به گذشته این مرز و بوم است، آرامگاه تعدادی از مشاهیر ایران و کشف بسیاری از مسکوکات، سفال و اشیاء عتیقه و تاریخی از محوطه های باستانی نیشابور و نیز شهرت جهانی رباعیات خیام و ایجاد رقابت بین المللی جهت کشف نسخ خطی رباعیات و از سویی وجود مرغوب ترین معادن فیروزه جهان، سبب شده اند تا این شهر به عنوان یکی از مشهورترین شهرهای تاریخی و فرهنگی در عرصه ملی و جهانی مطرح گردد. خیام همچون شکسپیر در جهان غرب محبوب و دارای شهرت است. برای موزه ها، کتابخانه ها و مراکز علمی و فرهنگی دنیا برخورداری از اشیاء عتیقه و تاریخی مکشوفه از نیشابور و یا وجود یکی از نسخ خطی رباعیات حکیم، مایه اعتبار و فخر و مباحثات آنها محسوب می گردد.

وجود منطقه شهر کهن نیشابور به وسعت ۳۵۰۰ هکتار که شامل مجموعه های فرهنگی تاریخی آرامگاه خیام، شیخ عطار، آرامگاه کمال الملک، بنای امامزاده محروق و ابراهیم (ع) و... وجود بیش از ۴۵۰ اثر و محوطه باستانی و ۳۵ بنای تاریخی امامزادگان، وجود ۳ پایگاه پژوهش و حفاری های باستان شناسی شامل پایگاه شادیخ، پایگاه کهندژ و پایگاه تپه پیش از تاریخ برج، وجود سه موزه معتبر و با ارزش شامل موزه باستان شناسی و موزه تاریخ طبیعی واقع در رباط شاه عباسی، موزه نجوم خیام، احداث افلاک نما و مجموعه اختر شناسی خیام (بزرگترین افلاک نما در ایران و خاور میانه) مجموعه مسجد و دهکده جوبین، اردوگاه بین المللی شهید رجایی (باغرود)، قرارگیری در دامنه مرتفع ترین رشته کوه های شمال شرق و برخورداری از زیباترین جاذبه های طبیعی و جریان ۱۱ رودخانه پر آب و با قابلیت ایجاد سد بر روی آنها، بافت بزرگترین فرش دستبافت جهان، یکی از قطب های مهم تولید کشاورزی، دامپروری و صنایع وابسته، استقرار قطب سوم تولید فولاد کشور،

بزرگترین نیروگاه شمال شرق (نیروگاه شهید رجایی)، استقرار بزرگترین مجتمع نساجی شرق کشور (نساجی خسروی خراسان)، بزرگترین مراکز صنعتی تولید لوازم خانگی (ایران شرق، مهر ایران، اوج، آریا شرق)، تولید لوازم الکتریکی (خیام الکتریک، فضل الکتریک، جهان الکتریک، مهر عطار و...)، صنایع غذایی (روغن سه گل خراسان، شاد گل، شیر و لبنیات بینالود، جلگه، میلاد، نوپرو...)، استقرار صنایع مکمل مجتمع صنعتی ایران خودرو (اگزوز خودرو، پارت لاستیک) و در نهایت واقع شدن در مسیر بزرگترین جریان گردشگری کشور (زائران و گردشگران مشهد مقدس) بخشی از قابلیت های اقتصادی، گردشگری و فرهنگی شهری است که امروزه با عنوان منطقه بین المللی گردشگری مورد توجه می باشد. در مجموعه حاضر با توجه به کثرت جاذبه های گردشگری مذکور، گلچینی از آنها همراه با ترجمه انگلیسی شان معرفی شده اند و با عنایت به وجود برخی ضرورت های تدوین این گونه آثار نفیس، مطالب تا حد امکان تلخیص و در ۵ فصل طبقه بندی و ارائه شده اند.

فهرست مطالب

■ فصل اول - معرفی شهرستان نیشابور

- ۱-۱- موقعیت جغرافیایی و طبیعی نیشابور ۱۰
- ۱-۲- جغرافیای تاریخی ۱۴
- ۱-۳- جغرافیای شهری ۱۸
- ۱-۴- سیمای جمعیت و اقتصاد ۲۴

■ فصل دوم - آثار تاریخی و فرهنگی

- ۲-۱- محوطه های باستان شناسی ۳۰
- ۲-۲- آرامگاه امامزاده محمد محروق ۳۴
- ۲-۳- آرامگاه حکیم عمر خیام نیشابوری ۳۸
- ۲-۴- آرامگاه شیخ عطار نیشابوری ۴۲
- ۲-۵- آرامگاه استاد کمال الملک غفاری ۴۴
- ۲-۶- آرامگاه فضل بن شاذان ۴۶
- ۲-۷- آرامگاه ابو عثمان مغربی ۴۸
- ۲-۸- مسجد جامع و تاریخی نیشابور ۵۰

منبر

- ۲-۹- بازار سرپوشیده و تاریخی نیشابور ۵۴
- ۲-۱۰- کاروانسرای شاه عباسی نیشابور ۵۶
- ۲-۱۱- بناهای تاریخی آجری مهرآباد (شادمهر) ۶۰
- ۲-۱۲- آرامگاه بانو شطیطه ۶۲
- ۲-۱۳- مجموعه تاریخی مذهبی قدمگاه رضوی ۶۴

■ فصل سوم - جاذبه های ویژه گردشگری نیشابور

- ۳-۱- مسجد و دهکده چوبین نیشابور ۷۰
- ۳-۲- مجموعه اخترشناسی و افلاک نمای خیام ۷۴
- ۳-۳- موزه و پارک حیات وحش ۷۶
- ۳-۴- اردوگاه بین المللی شهید رجایی (باغروند) ۸۰
- ۳-۵- آموزشگاه خلبانی گلایدر نیشابور ۸۶
- ۳-۶- پناهگاه حیات وحش حیدری ۸۸

■ فصل چهارم - طبیعت نیشابور

منبر

- ۴-۱- ارتفاعات بینالود و مناظر طبیعی آن ۹۴
- ۴-۲- منطقه گردشگری دیزباد علیا ۹۶
- ۴-۳- منطقه گردشگری درود نیشابور ۱۰۰
- ۴-۴- منطقه گردشگری شهر خروین ۱۰۶
- ۴-۵- منطقه گردشگری بوژان نیشابور ۱۱۲
- ۴-۶- غار ابراهیم ادهم ۱۱۸
- ۴-۷- منطقه گردشگری بار نیشابور ۱۲۰

■ فصل پنجم - سوغات و خدمات گردشگری نیشابور

- ۵-۱- فیروزه گوهر جهان پسند ۱۲۸
- ۵-۲- ریواس سوغات بی بدیل ۱۳۲
- ۵-۳- خدمات گردشگری نیشابور ۱۳۶
- منابع و مأخذ ۱۳۹

تصاویر از

■ سایر تصاویر : مؤلف

■ آقای دکتر محمد سعید ملک کیانی

صفحه:

■ تصاویر پناهگاه حیات وحش حیدری از آرشیو اداره حفاظت محیط زیست نیشابور
(عکاسان: سید بابک موسوی، مجتبی رادشاد و هادی ناصری)

■ آقای محمد علی عابدی

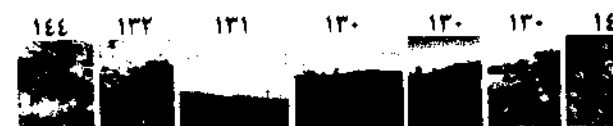
صفحه:

■ تصاویر تاریخی از آرشیو اداره میراث فرهنگی و گردشگری شهرستان نیشابور
و بخش مدارک و اسناد کتابخانه آستان قدس رضوی

■ آقای رضا قاسمی

صفحه:

■ با تشکر و قدردانی از عکاسان فوق الذکر، استاد حسن نظریان، مدیران و کارکنان محترم
ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی، میراث فرهنگی و گردشگری، شهردار، فرماندار
و اعضای محترم شورای شهر نیشابور، و نیز سایر عزیزانی که با هدف
اعتلای نام و جایگاه نیشابور، در تدوین و ارائه این مجموعه نفیس همراه بودند.

■ هیئت کوهنوردی شهرستان (آقای ایوب امین الرعایا)، گروه های کوهنوردی بینالود و آرشن نیشابور

صفحه:

